

Η ΛΟΥΟΜΕΝΗ ΧΑΝΟΥΜΙΣΣΑ

ὑπὸ ΛΑΪΛΑ - ΧΑΝΟΥΜ.
(Συνέχεια ἴδι προηγούμενον φύλλον).

Ἐν τῷ ἀποκριθῆ εἰς τὴν ἐρώτησιν τοῦ υἱοῦ του, ὁ γέροντος ἤρπασε τὸ φιαλίδιον, ὅπερ ἐκράτει ἡ Ἀζιζέ, καὶ δεικνύων αὐτὸ εἰς αὐτόν:

— Τοῦτο, τῷ εἶπεν, ἦτο τὸ νυμφικὸν δῶρόν σου;

Ὁ Τζελάλ ἐκλείσε τοὺς ὀφθαλμούς· ἡ ὄψις τῆς Νετζιζέ παρήλθεν ἐνώπιόν του ὡς ἡ εἰκὼν τῆς ἐκδικήσεως, καὶ ἡ τελευταία λέξις, ἣν εἶχε προφέρει, ἀντήχησεν εἰς τὸ οὖς του: Ἄνευ νυμφικαίας.

Ἀφῆκε τότε τὸ ἄψυχον σῶμα τῆς Ἀζιζέ νὰ πέσῃ ἐπὶ τοῦ δαπέδου, μὴ ἔχων πλέον δυνάμεις νὰ τὸ βλαστήσῃ, καὶ ἐρριφθῆ εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ πατρὸς του.

Ὁ Ρεσιδ-Μολλάς ποτὲ δὲν εἶχε κλαύσει ἐνώπιον τῶν γυναικῶν του, καὶ ὁμοῦς ἀφῆκε λυγμούς βλέπων τὰς ἐπιδικηλευσμένας τῆ Ἀζιζέ περιποιήσεις ἀποβαινούσας ματαίως.

— Ὡ! νεότης, νεότης! εἶπε μόνον ἐν εἴδει μομφῆς εἰς τὸν Τζελάλ, ἔντρομον ἐκ τῆς λύπης· θὰ στερήσῃ πάντοτε φρονήσεως, ἡ δὲ τυφλὴ μακροφροσύνη θὰ σὲ ἐμποδίσῃ ἀκκαπαύστως τοῦ νὰ διακρίνῃς τὸν ψευδῆ ἔρωτα τοῦ ἀληθοῦς! Οὕτω φυλλορροοῦσι τὰ ῥόδα τοῦ μέλλοντος ὑπὸ τὴν ζήλοτυπον πνοῆν θεαλῶδους μανίας!.. Τὰ ἐν τῷ ἔρωτι πρακτόμενα σφάλματα ὀρθοῦνται βραδύτερον ὡς σικιὰ ἐκδικήτρια, αἵτινες θραύουσιν ἐπὶ τῶν χειλέων ἡμῶν τὸ ποτήριον τῆς εὐδαιμονίας.

ΚΗ

Ταῦτα ἔμαθεν ὁ Φαϊδ-Βέης. Δράμα οἰκογενειακὸν πολὺ συγχά ἐπαναλαμπανόμενον ἐν Τουρκίᾳ, καὶ ὅπερ ἡ ἀδυναμία συγχωρεῖ καὶ τὸ ἀτιμώρητον δικαιώνει. Ἡ Νετζιζέ εἶχεν ἀπέλθει εἰς Αἴγυπτον, ἀφίνουσα εἰς τὸν ἐπιλήσιμον ἐραστήν της αἰωνίαν καὶ τρομερὰν ἀνάμνησιν.

Ὁ δὲ ποιητῆς, ὅστις ἦτο περιλῦπος ἤδη ἐκ τοῦ θανάτου τοῦ Ἀβδούλ-Μετζίτ, ἠσθάνθη ἔτη ζωηρότερον τὴν συμφορὰν, ἥτις ἐνέσκηπτεν ἐπὶ τὸν φίλον του.

— Ταλαίπωρε Τζελάλ, δυστυχῆς νῆς! ἀνεφώνησε, πῶς θὰ δυναθῆς νὰ παρηγορηθῆς διὰ τὴν δυστυχίαν, ἣτις σὲ θλίβει, καὶ νὰ ὑποφέρῃς τοῦ λοιποῦ τὸν βίον τοῦτον, πλήρη πικρίας διὰ σέ;

— Ὁ Τζελάλ-Βέης ἀνεχώρησεν εἰς Μέκκην, ὡς καὶ ὁ Ρεσιδ-Μολλάς, ἀπεκρίθη ὁ ἱερεὺς, ὅστις εἶχε διηγηθῆ ταύτην τὴν λυπηρὰν ἱστορίαν. Θέλει νὰ γίνῃ περιδινόμενος δερβίσης, μόνον μέσον τοῦ νὰ μεθῇ τις ἐν ἀγίᾳ ἐσχάσει καὶ νὰ λησμονῇ τὰς λύπας του. Οὕτω πάντοτε ἐν τὸς τῶν τεκέων (ἱεροσπουδαστηρίων) ἐξαντλεῖται ἡ ἰκμὰς τῆς πολυκυμάντου ζωῆς.

Ὁ Φαϊδ-Βέης ἐκλίνη περιλῦπος τὴν κεφαλὴν καὶ ἀνέβη πάλιν ἐπὶ τὸν ἵππον του μὲ καρδίαν τετραυματισμένην. Καὶ αὐτὸς ἄρᾳ γε δὲν θὰ κατέφευγεν εἰς τεκέ, ἐν ἡ Γκιούλ-Χανούμ ἔμεινε ἐσκαῖἀπαρηγόρητος;

— Ὅχι, ἡ δεκαεξαετής ζωὴ δὲν συν-

τρίβεται. Ὁ πρῶτος ἔρωτος καὶ ἂν διαταρᾶξῃ τὴν ψυχὴν, δὲν κατορθοῖ ὅμως νὰ τὴν συντρίψῃ· ἡ καρδία ἐπλάσθη ἵνα ἀκαταπάυστως ἀγαπᾷ, πάσχει δὲ μόνον ὅταν δὲν πᾶλλῃ πλέον, τοῦθ' ὅπερ συμβαίνει ἐν ὄρῳ θανάτου.

Ὁ Φαϊδ ἤλιπιζεν ἔτι, παρὰ τὰ ἀπίσια παραδείγματα, ἅτινα περιεστοίχιζον αὐτόν· ἡ τῶν ἄλλων δυστυχία δὲν καταστρέφει τὰ χρυσοῦ ὄνειρά μας.

Πρὸ τριῶν μηνῶν ὁ νέος κατῴκει ἐν Προύσῃ. Ἡ Κωνσταντινούπολις κατεῖχετο ὑπὸ τῆς μέθης νέας βασιλείας, πλήρους ὑποσχέσεων καὶ ἐλπίδων· τὰ οικονομικὰ ἔβλεπον τοὺς πόρους ἀξιοσημένους· χάρις εἰς τὰ ξένα δάνεια, καὶ ὁ λαὸς ἐχαιρέτα τὸν μονάρχην αὐτοῦ μὲ φρενητώδεις ἀλαλλαγμοὺς.

Ἐν Προύσῃ, τῇ ἀρχαίᾳ πρωτεύουσῃ τοῦ Ὀθωμανικοῦ κράτους, ἐνόμιζε τις ὅτι πολλὰ ἔτη εἶχον ἤδη παρῆλθει ἀπὸ τῆς τελευταίας ἐπισκέψεως τοῦ Ἀβδούλ-Μετζίτ. Τὸ ξύλινον ἀνάκτορον εἶχε κατεδαφισθῆ, ἵνα ὑποχωρηθῇ εἰς κομψὴν οἰκοδομήν ἐκ πλίνθων· ἐν ταῖς ἐκ γρανίτου κλίμαξιν εἶχον σκάψει καὶ σχηματίσει εὐκνήθη δώματα· τὸ παλαιὸν νεκροταφεῖον ἀπετέλει μέρος τοῦ κήπου, τὰ ὅστ' ἔχρησιμεύσαν ὡς λίπασμα εἰς τὰ φυτά... Οἱ δὲ λίθοι τῶν τάφων ἀντικατεστάθησαν ὑπὸ μαρμαρίνων ἀγγείων καὶ κρηπίδων.

Τρεῖς μῆνες ἤρκεσαν ἵνα τὸ μέρος τοῦτο τῆς Προύσης καταστῇ ἀγνωρίστον. Ὁ Ἀβδούλ-Αζιζ εἶχε πλὴν τούτου λευκανεὶ καὶ ἐπισκευάσει τὸ λουτρόν. Καὶ αὐτὴ δὲ ἡ Φατμα-Χανούμ μετασχούσα ἐκ τῶν μεγαλοδωριῶν τοῦ σουλτάνου, ἔλαβεν ὡς δῶρον νὰ κατοικῇ ἐν τῷ λουτρῷ.

Πλὴν δὲ τούτων μεγάλα παραγγελία μεταξωτῶν καὶ γάζης διὰ λογαριασμὸν τοῦ αὐτοκρατορικοῦ παλατιοῦ ἔθετον εἰς μεγίστην κίνησιν ἅπαντα τὰ ἐργοστάσια τῆς Προύσης, ἅτινα σχετικῶς ἦσαν συνειθισμένα εἰς ἀνάπαυσιν. Ἦσαν λοιπὸν πάντες εὐτυχεῖς καὶ ἀμέριμοι, καὶ οὐδεὶς ἐσκέπτετο πλέον τὸν μακκρίτην Ἀβδούλ-Μετζίτ.

Ἡ Γκιούλ-Χανούμ ἀπχθεῖσα ὑπὸ τοῦ πατρὸς της, ὅστις ἐνόησεν ὅτι μουσικῆς τις λύπη, ὑπέσκαπτε τὴν ὑγίειαν τῆς νεανίδος, εἶχε κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο ἐπισκεφθῆ τὴν Αἴγυπτον καὶ τὴν Συρίαν. Αἱ εἰκόνας τῆς περιληγῆσεως ἀνεπιστάμενοι πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῆς, ἠδυνήθησαν νὰ τὴν διασκεδάσωσι χωρὶς νὰ πληρώσωσι τὴν καρδίαν της· ὅθεν ἔφθασεν εἰς Προύσαν περὶ τὰ μέσα Σεπτεμβρίου, ἂν ὄχι παρηγορημένη, τοῦλάχιστον πολὺ κεκμηκυία, πολὺ ζαλισμένη καὶ σχεδὸν ἀδιάφορος.

ΚΘ

Ὁ Ἰζεδδὴν Μολλάς ἐγίνωσκεν ὅτι δὲν θὰ ἠδύνατο ποτὲ ν' ἀνακτῆσῃ τὴν ἐνδοξὸν θέσιν, ἣν κατεῖχεν ἐπὶ δέκα ἔτη, καὶ μὴ θέλων πλέον νὰ ζῇ ἐν Σταμπούλ, δύο βήματα μακρὰν τοῦ νέου αὐθέντου, ἐπέωλισε τὰ ἐν Καμπᾶ-Τὰς καὶ Βέικης μέγαρα του, καὶ ἔκτισεν ἐν Προύσῃ κατοι-

κίαν πολλῶ μεγαλοπρεπεστέραν ἐκείνης, ἣν κατεῖχε πρότερον. Ἡ Γκιούλ οὐδεμίαν ἔδειξεν ἐκπληξιν ὅτε ἔμαθε τὴν ἀπόφασιν τοῦ πατρὸς της. Τί τῇ ἔμελε διὰ τὴν Σταμπούλ; ἐκεῖ δὲν ὑπῆρχε πλέον ἄλλο ἢ οἱ τάφοι ἐκείνων, τοὺς ὁποίους ἠγάπα! Ἐξ ἐναντίας ὁμοῦς τὸ νὰ ζῇ ἐν Προύσῃ τῇ ἐφάνετο λίαν ποθητόν· ἤθελεν εὐρεῖ ἐκεῖ τὴν γλυκυτάτην ἀνάμνησιν, ἣτις ποτὲ ἔθελε τὴν ζωὴν της.

Πᾶσαν προίαν ἡ νέα Χανούμισσα ἔπενε διευθυνομένη εἰς Γεδι-Ἀγάτς, καὶ συνοδευομένη ὑπὸ τῶν εὐνούχων καὶ τινῶν θεραπεινῶν της. Ἠγάπα πολὺ νὰ δέηται ὑπὸ τὸ φιλόξενον σπήλαιον, ὅπερ τὴν εἶχε σκεπάσει μίαν νύκτα, καὶ ὅπου εἶχεν ἀναπαυθῆ πλησίον αὐτῆς ἐκεῖνος, ὃν δὲν ἔμελλε νὰ ἴδῃ ποτὲ πλέον.

Πᾶσαν προίαν ἡ Γκιούλ-Χανούμ συνήντα ἐπὶ τῆς ὁδοῦ δερβίσην τινὰ ἐπαίτην, ὅστις ἔτεινε αὐτῇ τὸν ἐκ γεγλυμένου ζύλου δίσκον, οὐδέποτε δ' ἡ νεάνις ἤρνετο αὐτῷ ἑλεημοσύνην· ἐνίοτε δὲ ἠκολούθει τρέχων τὸν κέλῃτα τῆς Γκιούλ, ἐν ᾧ αὐτῇ ἐξήτει ἐν τῷ κόλπῳ τοῦ ἀρτερίου της τὸ σύνθημα νόμισμα· τοῦ τὸ ἔρριπτε δὲ ἐπιλέγουσα:

— Δέου ὑπὲρ ἐκείνου.

[Ἐστὶ συνέχεια].

K.

Η ΖΗΜΙΑ ΤΟΥ ΚΕΡΔΟΥΣ.

[Διήγημα]

Ἐν τινι φιλικῇ συνακαστροφῇ γενομένῃ περὶ τὰ τέλη τοῦ παρελθόντος Δεκεμβρίου, ἐποχὴν καθ' ἣν ὅλος ὁ κόσμος παίζει, συνεκοτησάμεν καὶ ἡμεῖς, ἐπόμενοι τῷ κοινῷ ἔθει, αὐτοσχέδιόν τι παιχνιδιον. Δὲν ἐνθυμούμαι δὲ ποῖος τῶν φίλων, κερδίζων αὐτὸς καὶ θέλων φίνεται νὰ παρηγορηθῇ τοὺς χάνοντας, εἶπε σὺν τοῖς ἄλλοις ὅτι, καθὼς δὲν δύναται νὰ νοήσῃ πῦρ ἄνευ καπνοῦ καὶ καπνὸν ἄνευ πυρὸς, οὕτω καὶ κέρδος ἄνευ ζημίας καὶ ζημίαν ἄνευ κέρδους. Ἐφερε μάλιστα καὶ πολλὰ παραδείγματα.

Ἄλλ' ἴσως ἐξόχως τὸν δικαιολογῆ τὸ γεγονός, ὅπερ ἀπηντήσα παρά τινι Γάλλῳ συγγραφεῖ, καὶ ὅπερ διηγοῦμαι κατωτέρω, μεταπλάσσω ἐν νοθεῖᾳ ἄλλως τε συγγνωστέα, ὡς συμβὰν εἰς ἐμὲ καὶ ἐν Ἀθήναις, ὅτι συνέβη εἰς ἐκεῖνον καὶ ἐν Παρισίοις.

Οἱ διαβάται εἶνε σπάνιοι καὶ ἀπόλυτος ἐρημικὸν βασιλεύει ἐν τῇ ὁδῷ***, διότι εἶνε νύξ χειμερινὴ ἐκ τῶν ψυχροτάτων. Ἡ χιών πίπτει ἀδιαλείπτως, ὁ ἄνεμος ὀρνεύεται, καὶ τὸ φῶς τῶν φανῶν, ἀντανακλόμενον ἐπὶ τῶν ὀλισθηρῶν πεζοδρομίων, μόλις μετριάξει τὸ πικρὸν σκότος.

Πρὸ τῶν θαμβῶν ὑάλων πενιχροῦ τινος καπηλείου, ἵστατο περιμένουσα γυνὴ τις. Ἄν καὶ ἦεν κεκαλυμμένη ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν, ἐν τούτοις φαίνεται νέα καὶ ὄραϊκ· πρὸ πάντων τὸ ἀνάστημά της διαγράφεται κανονικώτατον, καὶ τοῦ προσώπου της ἡ λευκότης ἐξαιρέτως ὑπὸ τὸ κίτρινον φῶς τοῦ φωταερίου.

*